

РУСЛАНИ

«Вирнеш ти очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, а не віри ми серце і віра рече» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. п. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Почасне число по 16 сот.

З полудневої Африки.

Про настрої Бурів в підданстві супротив англійського правительства доносить бюро Райтера, яке хотий має півофіціальну ціху, однак, треба признати, реєструє так додатні, як і усмні прояви. Кореспондент сего бюра пише:

«Бурі не мають злости до Англії, ані також не виявляють до них особливого привязаня. Одиноке, о що просить, є спокій, який позволив би їм на відбудованє знищених фарм. Богато з них утратило свій ділий маєток, не мають ані гроша і користають з параграфу про позичку на відбудованє збурених фарм. Інші кинули ся на спекуляцію і заставляють свої фарми, щоби оперувати готівкою на грошевім ринку в Йоганісбургі. Політичного почутя взагалі нема. Приймають охотно опіку поліційних відділів, інтересують ся також де-що установам урядників, з якими мають стичність; поза сим все їм є рівнодушне. Лише під одним зглядом нема рівнодушности, коли ходить про народність. Тримують ся своєї народности, не виявляючи жадної нехоти для Англії. Чекають, яке правительство буде їм надане і суть готові прийняти добре правительство. Передовсім хотіли би мати урядників, які розуміють їх язик.

Полонники, які вернули до краю, є супокійні і пригноблені. Не мають сеї народної гордості, якою відзначають ся інші. Они зачудовані станом, в яким находить ся край. Богато зубожіло зовсім наслідком війни. Інші дали намовити ся несумлінним агентам до продажі своїх фарм за сьмішно низьку ціну. Звідси походить їх пригнобленє. Говорять про еміграцію до Аргентини, або північної Америки. Широкі верстви сільського народа цілковито готові признати англійську власть, о скільки будуть заведені також і англійські права. Однак кожда проба придавленя народного почутя мала би дуже лихі наслідки. Однак є найліпші вигляди, що се почуте умре природною смертю, коли праводавство буде уникало всего, що би могло єго підбадьорувати.

Однак хотий в сїм донесеню не сказано сего, та звісно є з других жерел, що голяндска інтелігенция по містах упавших республік старає ся усильно національне почуте народного духа і солідарність будити і піддержувати. Тож замість «природної смерти» бурської народности, може прийти еще колись до єї відродженя. Вигляд такого обороту стає тим певніший, що європейска вітчизна не забула про своїх земляків, а перебуваюче в Голяндії б. бурське правительство з Крігером на чолі працює усильно в тім напрямі. З дотичних півофіціальних енунцияцій виходить ясно, що Бурі на будучність нічого не вирекли ся, мимо заключеня поневольного мира і з твердою вірою в свою надію беруть ся до нової праці задля відродженя вітчизни.

Завернули.

Вже спільна телеграма руских послів до президента міністрів др. Кербера, з просьбою о те, щоби адміністраційні власти держали ся нейтрально і легально та жандармерия не провокувала і не переслідувала страйкуючих, була немов коновка зимної води на польську прасу. А ще більше дійшла їх відозва до руских селян, щоби вели себе в страйках супокійно і легально. Зразу прийняли сю відозву криком обуреня, що ось то вже навіть Барвіньський «влязл Мендзи вархоли», підносячи, що відозва не осуджує страйку і радить втретати в нїм солідарно та старати ся поліпшити услівя праці, але вже за кілька днів сама Narodówka назвала сю відозву «успіх айондон і загонзонця», вказуючи, що она остерігає перед насилєм і ушкоджуванєм чужої власности.

Відтак Słowo polskie замістило допись з Відня, в якій було сказано, що в правительственных кругах глядять нехїтно на прояву сего страйку і толкують собі єї не на користь галицької Польщі, та що єкїє невидимі нитки є навязані межі руским народним комітетом, а центральним правительством, які здержують адміністраційні власти від «енергічного» виступленя против страйків. І справді є такі тайні нитки, а ними є справедливость і законність. Бо ось що доносить Kurjer lwowski про звісну депутацію шляхтичів у президента міністрів:

«Маємо досить подрібні і певні інформації що-до послуханя, уділеного галицькій депутації др. Кербером і не маємо причини заслонювати факту, що сим разом чужий, віденьський президент міністрів вправді в оглядних словах, але досадно поучив депутатів про невластивість їх забігів, бо краєве правительство має достаточні средства для запобіженя страйковим надужитям. Оркім того знаємо напевно, що п. др. Кербер промовляв супроти депутації в обороні Русинів і захоочував до уступства для їх національности. П. др. Кербер не хотів приложити руки до галицьких заколотів і відіслав депутацію до намісника гр. Пінїньского, а варіканя обшарників на краєве правительство прийняв з зачудованєм і згіршенєм. Ми не є приклонниками гр. Пінїньского, але в сїм случаю мусимо признати єму велику заслугу, що не дав пірвати себе консервативним проводарям до так далеко ідучих заряджень. Заведено у східній Галичині наглих судів з цілим апаратом шибениць і катів, які сего бажали собі панове Яворський, Крайньський і тов., звалило би на край страшне нещастє, а польско-рускій борбі надало би від тоді ціху завзятя, засліпленя, не числячого ся з нічим. Нагли суди в сїм случаю не успокоїли би умів, але нанесли би довготривалий розстрій і розбрат обох народів.»

Так пише Kurjer, який зразу не хотів нічого знати про страйки, бо мовляв, єго обходить лише мазурский селянин, а не руский хлоп. Ба навіть і Dziennik polski, який, здаєсь, не з'їв би одного обїду, якби на entree не схрував Русина, і той навіть заняв умірковане становиско супротив страйків, а про «люди руский» каже, що «він glebae adscriptus, мимо зрадничих підшувачь такої «Просьвіти» (!), агітації зі сторони «борителів» в ризах, разом з людскими учителями (?), а що найсумнійше — знатної части урядників Русинів — сеї люд не димє зовсім не-нависстю до Лясів. Так і всі другі польські днев-

ники завернули в своїй тактиці супротив страйків, а навіть оба консерватисти, краківський Czas і львівський Przegląd, побачивши себе відосібненими, замовкли стороплені. І так мимо того, що горойжили ся на «Руслана» за єго рішучі протести против політики польского шовінізму і нагінки на Русинів, вкінци признали єму справедливость в справі страйків, вже хотьби тим, що нігде ми не читали полеміки, ані цитатів, які виловлюють радо польські дневники на доказ мнимого руского «гайдамацтва».

Хитрощі в осуді страйкового руху.

(Статя надіслана).

Годить ся задля ваги самої справи повернути до статі, яку помістила попередної неділі «Gazeta Narodowa» п. з. «Polityczne znaczenie strajków rolnych», замітну вельми тим, що змагає кинути на характер і жерело сего великого — як вже вказували — економічно-суспільного руху — хибне і зовсім тенденційне сьвітло.

Переповідаючи статю «Дїла» в тій справі, доходить «Narodówka» до зовсім неправдивих висновків, що «хлібовобскі страйки є перше всего політичною роботою, що цілю їх: не поправа долі руского люду, а борба з польским елементом у східній часті краю». Тепер вже ясно очеркнений характер і властива ціль страйкового руху серед руского селянства у східній Галичині... і з огляду на те радить «Gaz. Nar.»: «знаючи, з ким має ся дїло, повинні верстати населеня, прямо тим рухом zagrożені, одвітно зорганізувати відпорну акцію. Нічо тут не може обзирати ся на інтервенцію властей». Автор накликає «te warstwy» до самооборони, «samobrona taka jest obecnie — по єго гадці — narodowym obowiązkiem!»

У своїй ревности «narodowej» пішла «Gaz. Nar.» ще дальше, чим підвавельський «Czas», що хоч у виданю з 26. с. м. також поставив тенденційне заложене що-до характера сеї важної справи і бачить у ній «wypływ agitacji, także i narodowo-ruskiej» та хоч взиває «aby stłumić karygodną agitację i przestępne objawy sztucznego podburzania», то всеж таки «Czas» не накликає населенє до «narodowego obowiązku samobrony», як се робить «Narodówka» а першу вагу кладе на адміністраційні власти, які «повинні показати ся жавими чинниками». Та лише в другій лінії висказує бажанє, аби рівнобіжно з акцією властей поступала акція «obywatelska».

Суд о тій справі, заступлений «Narodówk-ою», а в часті і «Czas-ом», намагає ся лише викривати властиве і вірне розумінє про страйкову справу. Органи ті бажують хитренько в виду грізного заколоту, який може справді визвати велику, суспільно-економічну і аграрну кризу у східній Галичині, звести увагу загалу і правлячих кругів на інші згоди, які тут в тій справі ні при чім. («Słowo polskie» бачить в тім не moskiewskie ruble, але прускі марки!)

Підклад хліборобских змов і характер їх зовсім не народний і не політичний!

Усім, що знають добре відносини східної часті краю, звісне певно, що масовий сей рух викликали не народно-політичні агітації — як вмовити хочете Ви, панове, — але економічний і суспільний гнет роботодавців-власників земельних посїлостей, що на супереч всякій су-

спільній етиці та християнському братолюб'ю справді визискують робітника-хлібороба.

До опору змовників проти того ствердження вже визиску не треба було аж вишньої, а тим менше політичної агітації, «політичної роботи чи борби», як хоче вмовити «Gaz. Nar.».

Втім не розходять ся гадки людей, зріло і безпристрасно розбираючих ту справу, що — як ми вже нераз зазначували — цілий той грізний рух змови, якого дальший хід і обсяг годі навіть передвидіти і обчислити, се вплив неможливого визиску праці земельним капіталом. Зв'язувати сей різкий протест визискуваної праці з якоюсь народною акцією чи прямо агітацією, се хіба хитро придуманий політичний маневр, нарочно укований, аби з одного боку перед світом звалити якоюсь відповідальність за сей суспільний заколот з плечій винуватців, визискувачів, втім разі польських і жидівських поміщиків і посесорів — з другого-ж боку зробити відповідальним за свої власні хиби когось третого, Русинів та їх народно-політичну акцію. — Інтерес політичний того маневра як на долоні: *представити нашу всю народно-політичну роботу перед рішачими правлячими кругами* якоюсь вельми небезпечною, бо ніби-то она визиває великі, у своїх наслідках необчислимі рухи, які не схоплені як слід і розумно в руки, можуть заскочити правительственні чинники своєю грозою і потрясти основами ладу правної держави!

Втім розумінню і накликує «Narodówka» «władze» — розв'язуючи собі притім руки супроти Русинів до нібито самооборони, а властиво до національно-політичного гнету, який мав би тепер виходити для нас не безправством а усьвяченим средством «самооборону» і сповненням «narodowego obowiązku»...

Вся отже разяча несправедливість і нехтоване наших прав на всіх полях, се не вплив польської гакати і незаконности супроти Русинів, а тільки оправдана самооборона zagrożеного польського елемента.

Хитрий се, але і зовсім ложний погляд.

Правда, з нашого народно-політичного становища, де ми в нашу програму уняли також поправу сумних економічних та суспільних умовій, серед яких живе на жаль наш простолюд — ми мусимо щиро сприяти сему рухові, який своєю грозою мусить привести і приведе нормальніші відносини польського поміщика з нашим руским хліборобским робітником, відносини, що не суперечили би так страшно навіть і принципів християнської науки та основам суспільної етики — як се діє ся тепер.

Ми мусимо сторожити, аби сей рух приніс як найбільше хісна під економічним зглядом для наших людей, але се-ж і не якась анти-польська агітація, політична борба. Ми мусимо признати, що управа сего мужицкого руху, его організація, спокійне і тактовне поступоване то

по більшій часті робота нашого свідуючого загалу, але до сего ще зазначимо, що се і буде нашою і нашої інтелігенції заслугою, коли сей масовий рух не прибере якої ніким небажаної постави, або не доведе до ніяких і нами небажаних, не-економічних наслідків. Бажали би ми притім тільки, щоби і рішачі *правительственні чинники* зрозуміли по нашому сей економічно-суспільний рух і *виступили справедливо і помірно* помежи польским поміщачом а руским хліборобским робітником.

Польске дневникарство робить тут в полагді сеї трудної справи медвежу прислугу, коли подібно як «Narodówka» при осуді сего страйкового руху хоче уникати собі свій шовіністичний польський інтерес проти Русинів і коментує сю економічно-суспільну прояву подібно «Gazet i Narodow-ий».

Н О В І Н К И.

— **Календар.** Ві вторник: гр.-кат. Теофіля; рим. кат. Марії сніжної. — В середу: гр.-кат. Бориса і Гліба; рим.-кат. Преображеніє.

— **Від Адміністрації.** Просимо наших ВП. Передлатників, відновити як найскорше передлату і вирівнати залеглости, бо на кредит рішучо не будемо посилати часописи.

— **Комітет завідуючий фондом для академічної молодіжи** повідомляє, що в найблизших днях зіставить рахунки видавків за II піврік і ще в протягу сего місяця оголосить справозданє за той піврік для пралюдної відомости, подібно як за I піврік. Тих Добродів, що зобов'язали ся складати місячні датки, а залагають з датками за котрій місяць, просить Комітет вирівнати чим скорше залеглості для покінчення рахунків. Тих-же Добродів, що склали місячні датки і уплатили даток залишень, як також Тих, що взагалі спомагали наш фонд своїми жертвами, повідомляє Комітет, з уваги, що віче молодіжи узнало седецією за покінчену, відпадає потреба присилання дальших датків на фонд академічний, — натомість, щоби звернули свою жертволюбність на інші народні справи, котрі вимагають помочі загалу. — Львів, 4. серпня 1902. *Др. Яр. Кулачковский, В. Шухевич.*

— **Хліборобські страйки.** З Бураківки в заліщичім повіті доносять: У нас страйк триває ще доси, а вже тиждень тому був би покінчив ся, якби не «енергія» властий. В понеділок рано на галос звонів зібрали ся всі страйкуючі на поли за селом, аби нарадити ся над покінченням страйку. Та ледви зібрали ся люди, а вже з села надїхали драгони і жандарми, розігнали людей, а хто не утік завчасу, тах спіймано і пов'язано як баранин. 137 осіб, а між ними жінки і діти, відставлено до суду в Чорткові. Деяких по переслуханю випущено, а більшість замкнено. В селі Базар військо загнало ся за утікаючими до середини церкви.

В Чортківщині ситуація не змінила ся. В цілім ключі гр. Лянцкоронського триває страйк вже 14 днів. Селяни бойкотують коршми і жидів. У всіх майже селах стоїть військо.

В бучачім повіті страйкує загально 47 сіл. Селяни жадають: для хлопа 80 кр., для жінок 60 кр., погоничам 50 кр., дітям 30 кр., 8-мий сніп ярини і озимини, половину кукурудзи і фасулї, 5-у копицю конюшини, 8-мий корець бараболі і вільний хворост з ліса. В деяких селах бойкотують коршми і взагалі всіх жидів. Шинкарі в розпуці; грозять дідичам, що не будуть платити за посесії, а на доноси дідичів жандарми арештують десятками спокійних селян.

В Теревельщині покінчив ся страйк в Довгій. Страйкуючі виторгували 2 снони. В Кобыловоках страйк триває дальше. Деягох селян покликано на нині до суду на розправу за підбурюванє до страйку.

В тернопільским повіті страйкують громади: Микунівці, Воля мазовецька, Лучка, Ладичин, Конопківка (німецька кольонія) і Людвиківка. В Людвиківці жандарми силоміць вигонять людей на жидівський лан до роботи. Посесор жид в Ладичині Кофлер, спровадив жнивярку і загрозив страйкуючим мазурами, але доси їх ще нема. Дописувателю «Діла» обчислив, кілько стратить Кофлер, як спровадить мазурів. Рахунок представляє ся ось як: На Ладичинських ланах буває рік-річно найменше 8000 кін збіжа. Ся би посесор дав дев'яту кону, то коштувало би се 889 кін; числячи кону по 12 К, то збірка всего збіжа коштувала би посесора 10.668 К. Збірка сподіваними мазурами і жнивярками мусить дати ось такий результат: Одна кола збірана жнивяркою коштує 60 сот. (не числячи шестеро людей і 4 або 6 коний), проте 8.000 кін коштує на машині 4.800 К. Спровадженє зелізницею сотки мазурів з дітьми з Ярослав до Микунівців там і назад, за половиною ціни вносить 1300 К. Харч тої сотки мазурів через 2 місяці, числячи вже на одну цілу родину 16 К місячно, внесе за два місяці 3.200 К. Двомісячна платня мазурів по 24 К місячно, рівна ся 4.800 К. Страта 10 прц. зерна вносить 8000 К. Разом отже збірка жнивярками і мазурами мусить того посесора коштувати 22.100 К. вмісто своїми людьми 10.668 К. Додаймо до того еще і сю страту, що коні вже другий тиждень нічого не роблять, бо всі річні формалї пішли з серпами в поле, а яка страта покаже ся в другім році через необробленє поля в свій час під озимину, вість один тільки Господь Бог.

В Золочівщині страйкує кільканацять сіл. В Ярославичах двір платив доси 30 кр. в жнива, 16 кр. за саджене бараболі, 20 кр. молотільникови, а 25 кр. стиртникови. Виплата відбувала ся в коршмі, бо економом був жид. Селяни жадають: жнецє «на огул» 8-ма копа жита, 9-та ишениці, або 50 кр. за кону; денно 50 кр. хлопови, а 40 кр. дівці; за копанє бараболі хлопови: 44 кр. або 4 тонки соли, дівці 33 кр. денно.

В Перемишлянщині відбувають ся що дня нові арештованя. Дня 1. с. м. в Яхторіві гузари порубали п'ятох селян, з тих двох смертельно. В Підгаєччині страйкують села: Бенева, Богатківці, Ішків, Маловоди, Росоховатець, Раковець, Семиківці, Соснів, Золотники і Хатки. Платня була доси від 15 до 30 кр.

В Жидачівщині грозить страйком кілька сіл. Кацани агітують проти страйку.

В камінецьким повіті покінчив ся страйк в Милятині старім. Страйкуючі виграла. Нові страйки вибухнули в Ляншівці, Побужанах і Нагірцях. До Буска — як доносять кореспон. бюро

Ярослав Окуневский.

Листи з чужини.

В Єгипті.

Уваги.

¹⁾ **Єгипет.** Єгипет сягає на південь до Вадї-Гальфа над другою катарактою Нілю, притикає до Середземного моря, Нубії, лібійської пуці і Триполїса. Скалистий, пустинний виж, продовжене Сагари обіймає 1 мїл. км² простору, живить 9.8 мїл. люда. Ту вирив собі дикий Ніль широке русло, а він є артерією Єгипту. Як далеко его води сягають, так далеко сягає житє і культúra, а за тими границями сіра, мертва пуца. Долина Нілю не є нігде ширша як 30 км, той окравок плодovitой землі небільший як 1/3 Галичини а 1/60 цілого Єгипту є тою підставою на якій від забутої минувшини аж по повітні часи опирали ся могутні світові володарі. А що тепер найсильніша є Англія, тож 20 років тому (1882 р.) положила вона свою руку на тім «ключу до Індії».

Побіч тубольців (Феллагів, Коїтів і Арабів) є 200.000 чужинців, з того пануючих Турків

100.000, 37% Греків, 19% Італійців, 16% Французів, 10% австрійських горожан, 6% Англичан. Пануюча релігія магомеданська, хоч самих Коїтів-християн (монофізитів!) є 1/2 мїл. Єгипет стоїть під люзьною властею Порту, котрій віцекороль (Хедів) платить дань.

Шматок землі над Нілем дуже плодovitий завдяки замулові ріки. З початком ливня зачинає ся повінь, в половині вересня розливають ся води найдальше і звільна починають опадати. Перекопи і канали розпроваджують воду і там, де вона би сама де досягла. Тому має Єгипет навіть три рази до року жнива. Клімат майже тропічний. Вічно погідне, сине небо, лиш в дельті Нілю і над Червоним морем часом доць росить — впрочім сильна роса тільки оживляє землю і людей. В горішнім Єгипті сягає температура до + 14 С зимою, + 28 в літі. А всеж клімат є здоровий, лиш в дельті Нілю панує фебра.

Богацтво Єгипту полягає в хліборобстві, що займає 50 % населеня (Феллатів-гатаїв). Головно сіють пшеницю, ячмінь і кокорузу, управляють риж, цукрову трощу, бавовну, вино і дактелі. Скотоводство розвинуло ся дуже гарно, тільки з промислом не іде. Всі проби зробити Єгипет незалежним від Європи, розбили ся і фабрики ідуть там з Європи постійно. Також брак одной галузи продукції: копалень. Тільки славні каміньоломи гранїтні, порфірові і сієніту достарчили матерьялу до вічистих обелісків.

Торговля в краю зв'язана з Нілем, по котрім пливають човни і пароходи, а доповняють їх недостаці каравани з глибини Африки і краєві. Впрочім є зелізниці. В 1896. р. довжина зелізної дороги сягала 3.100, телеграфічного дроту 4.200 км. Александрия, Порт Саїд і Каїро получені телефоном, через Александрию іде великий кабель з Англії до Індії. В Єгипті є 260 почтових урядів.

Торговля загранична концентрує ся в Александрії що-до експорту — імпорт стремить до Каїра, транзит переходить через Порт-Саїд. Єгипет має в своїй флотї 580 кораблів, втім 31 пароходів. Красві плоди, про котрі више була згадка, з додатком слоневої кости, струсячих пер, золотого піску і пр., які надходять з глибини Африки, забирає Европа, і платить 13 мїл. фунтів за них, а присилає до Єгипту в вартости 10 мїл. фунтів готові товари, головно: машини, ткані, металеві вироби, шкло, порцеляну, мебіль, тютюн і т. д.

Найбільше вкладів (1/2) має тут Англія, відтак Росія, Франція, Італія.

Прекрасно а вірно описує Єгипт Болеслав Прус у своїй 3-томовій повісті «Фараон».

²⁾ **Суєз** місто над Червоним морем (12.000 мешк.), стация для всіх кораблів, що пливають до східної Азії і Австралії, центр для торгівлі з Індією і східною Африкою, але постійно тратить своє значіне і упадає.

³⁾ **Ізмаїлія**, місто в 1861. р. підчас будови

— спроваджено військо, бо страйкуючі прогнали чужих робітників.

В гусятинському повіті страйкує досі 10 сіл. В львівському повіті триває страйк в Журівниках, Сухорічі, Козлові і Любаничі.

В тернопільському суді відбула ся оноді розправа проти двох селян з Білої, Михайла Ліщина і Семена Бриняка, обжалованих за прогнане з села чужих робітників. Обжаловані звиняли ся тим, що думали, що робітникам не вільно наймати ся в иньшій селі до роботи, так як до Тернополя не пускали на роботу робітників з Білої. Трибунал засудив Ліщина на 3 місяці, а Бриняка на 2 місяці тяжкої в'язниці.

Про відозву намістника гр. Пінівського до селян заговорила майже вся віденська преса. Часописи осуджують галицькі відносини. За нереповіджене провідних гадок віденської преси в справі сеї відозви, львівська прокуратура сконфіскувала ранішні часописи.

ВПреоєв. митрополит Шептицький видав об'явку в справі хліборобських страйків, до духовенства тих деканатів, де вибухнули страйки.

— **Вінчане** п. Володимира Вербенця, укінченого богослова, з панною Юлією Мальчицькою, відбуде ся дня 10. с. м. о 8. год. вечером в Сернах (почта і телеграф в Краківці, зел. ст. Мостиска). — Дня 12. с. м. відбуде ся в Стрию о 8. год. вечером вінчане п. Устияновича Володимира, залізничного урядника, з п. Марією Коренцівою, дочкою управителя школи в Стрию на Лавках.

— **В Станиславові** приступлено вже до будови рускої семінарії духовної, як свідчить про се таблиця в польській (!) язичі: «*Widowa s. k. seminarijum duchownego*», уміщена на площі давнішого приходства руского.

— **Красна шкільна рада:** іменувала учителями і учительками 1-кл. шкіл: Петра Будицького в Нагачові, Фр. Гливу в Сілісках, Ник. Домбровського в Пресівцях, Олену Срочинську в Стінці, Івана Цішановського в Тішньому, Вал. Пухальського в Колінках, Ел. Махайчиківну в Бертовцях, Фр. Карасінського в Підмихайлівцях, Ник. Ромаха в Чесниках, Ом. Волянську в Підгородю, Івана Куриллу в Угерцях зауплативських, Павла Ніча в Климківці, Йосифа Кульматидного на передмісттю «Наконечнім» в Яворові, Гн. Саратовича в Селишовичах, Волод. Мошинського в Дрищові, Генриха Януша в Янушеві, Ант. Фірля в Триньчи, Марію Янковську в Залавові, Констанцію Товарилицю в Біличу, Петра Чесниковського в Малашівцях, Мих. Оркуша в Млинисках, Стан. Каспровича в Залісю, Адольфіну Фрідлівну в Рожанці, Алекс. Гірку в Доброводах, Ник. Борща в Шельпаках, Волод. Вільківну в Любичиньцях, Стан. Ярошевського в Колодівці, Як. Смуля в Уйсолах «на Глинці», Мих. Гарасима в Прусах, Мар. Гозерівну в Даменичах, Сильв. Лонцого в Княжичах, Івана Рудакевича в Дзвинячи, Стеф. Гавяску в Скваряві старій, Стан. Гадовського в Грабі, Мих. Бутиковського в Познанці гетьманській, Теоф. Буковського в Мілівці, Евг. Балковську в Бенківській Вишні, Ант. Сілецкого в Билинці малій, Іванну Бзевську в Городищу;

перенесла: Ванду Отфівовську мол. учит. 2-кл. шк. Дубні, до школи в Бідолівах радлівських, Івана Добровольського стар. учит. 6-кл. шк. муж. в Теревовлі, до 4-кл. школи муж. в Теревовлі; Теодора Думу управителя 2-кл. школи в

Рудниках, до школи в Стільську; Винк. Малявського управ. 2 кл. шк. в Путятинцях, до 2-кл. шк. в Ковкольніках; Фр. Малявську учительку 1-кл. школи в Бабані на посаду мол. учит. 2-кл. школи в Конкольніках; Марію Когикову мол. учит. 2 кл. шк. в Рясні польській, до 4-кл. шк. в Замарстанові; Генр. Мендрака учит. 1-кл. шк. в Бжескій Волі, до школи в Машковицях; Як. Войнара учит. 1-кл. шк. в Гуті коморівській на рівнорядну посаду до школи в Гадиківці; Олімп. Баллову мол. учит. 5-кл. шк. в Добчицях до школи в Жарках; Стан. Бучинського учит. 1-кл. шк. в Яроцині, на посаду стар. учит. до 3-кл. школи в Городищу.

— **Виправа до північного бігуна.** Хиба нема на земській кулі другого такого місця, що манило би до себе з такою притягаючою силою уми смілих дослідників природи, як північний бігун. Як нічі мотилі до блиску світла, так неустрашимі подорожники вихоплюють ся чим раз частійше в темну область північної зорі, щоби узброєні в цілий арсенал людської науки розширити свої відомости поза межі заселеної людми полосою, де вже для їх ума починає бути тісно. Хотій мало котра з таких виправ обійде ся без тяжких жертв, а деякі з них скінчили ся — от хочби фантастична воздушна плавання Андре-го — дуже трагічно, людський ум не лише не зжахнувся, але навряд постановив з тим більшою рішучістю донняти свої цілі. В наслідних днях одержала Европа опять звістку про одну таку подорож, котра повела ся доволі щасливо. Сьміливим мужем є тепер, як звичайно, скандинавець Бальдвін. Удало ся йому досягнути лише 81° 44', але се зовсім не зразило, бо, як доносить в газеті *Morgenbladet* в Християнії, на другий рік спробує ще раз досягнути конче самого бігуна. Бальдвін устроїв три великі склади матеріялів, котрі будучим его виправам віддадуть великі користи. В осени 1901. р. леді покрили море так, що корабель не міг рушити ся, а члени виправи мусіли порушити резервові засоби поживи та вугля. Від січня до мая наслідком пукана ледів не можна було робити виправ савками, а позаяк кінчили ся засоби поживи для коней та псів, експедиція мусіла повернути. Бальдвін відкрив хату славного подорожника Навзена і починив перші кінемаграфічні знімки з арктичного життя.

— **З трех століть.** В Гойзері в Горішній Австрії помер дня 26. с. м. найстарший в монархії пенсіонер державний, колись ерарияльний рубач, Йосиф Пеєндорфер в 104. році життя. Він родив ся дня 13. січня 1798, отже жив в трох століттях.

— **Погоня з перешкодами.** Шинкар у Відні Фідлер прихопив злодія, якогось Крепля, котрий вносив з его пивниці бляшану піч. Коли злодій побачив властителя, кинув піч і став втікати. Фідлер пустив ся за ним, але хитрий злодій найшов спосіб, якби спинити погоню за собою. Крепель вбіг до якоїсь каменниці, побіг сходами на гору, отворив там на першій поверсі вікно і вискочив на подвіре. Залик Фідлер вибіг за злодієм на гору і зміркував, де той подів ся, Крепель вже втік до сусідної нової каменниці і там сховав ся. Але остаточно поліція его вислідила і арештувала.

— **Борба з туберкулами.** В Києві утворило ся товариство, яке поставило собі за ціль борбу з туберкулами. Заряд міста Києва жертвував на

будову санаторіа 17 десятин ліса і по 5.000 рублів річно. Предсідателем товариства вибрано проф. Тричеля.

— **Допустив ся надужитя алярмової ливни.** Сими днями їхав поїзд залізничий до Гамбурга. Нараз в полі коло Оснабрік потягнув хтось за алярмову ливну і поїзд станув. Всі перенудили ся, а кондуктор зачав шукати причини. Нараз відозвав ся сигнал другий раз. Аж тепер показало ся, що того надужитя алярмової ливни допустив ся слов'янин з цирку Буша, котрого тим самим поїздом перевозжено до Гамбурга.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер Антін Порай-Вибрановський, чортківський староста, в 52. році життя. — У Львові оснорує ся товариство домашнього промислу і патріотичних адаптацій. Товариством завідувати буде окрема кураторія. — При доювняючій виборі одного члена ради повітової з сільської куриі в Жидачеві дня 1. серпня вибрано одноголосно о. Константина Строщкого, пароха в Рудниках.

— **Переписка Адміністрації.** *Вир. о. Др. І. Гр. в Стан.* Так.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Наука, штука, література.

Видане тов. «Рускої Бесіди» в Чернівцях ч. 165:

Ахтемій. Оповідань. Написав Іларій Карбулицький. Чернівці 1902. З друкарні тов. «Рускої Ради» в Чернівцях. Стор. 19, 8. Ціна 12 сот.

— **Місіонарь.** Листь 14, з 15. липня 1902. Зміст: Катехизм. — Молитва Господня «Отче наш». — Лукавий заробок. — Відповіді на питання. — Подяки за вислухані молитви. — Дрібне.

Телеграми.

Відень, 4. серпня. Wiener Ztg. оголосила санкціонований закон з дня 22. липня 1902 в справі доповнення промислового закону що-до робітників, зайятих при будівельних підприємствах, і закон з 28. липня 1902. в справі управильнення відносин праці робітників, зайятих при будовах державних залізниць і поміщичих ур'ядах.

Прага, 4. серпня. Орган д-ра Пацака заявляє, що управильнене язикової справи мусить обняти всі три краї чеської корони с. в Чехи, Мораву і Шлеск. На иньше управильнене сеї квестії чеські посли не могли би пристати.

Клягенфурт, 4. серпня. Каритийський сойм відрошено в суботу по ухваленю бюджету.

Соль огород, 4. серпня. Тов-о учителів висших шкіл, складало віче в цілі запротестованя проти проєкту заснованя в Сольногороді католицького університета.

суезкого каналу заложене, лежить при шляху залізничім Каіро-Суез. Особливе вражінє робять: правильні улиці і площі сквери, все відмірене, а тепер місто пусте і тихе — нема вже в нім кому жити (числить над 1½ тисяча душ). Тут є гарна вілла Лессепа (гл. 4) палата віцекороля, відси ідуть водопроводи до порту Порт-Саїд.

4) **Канал Суезкий** в рр. 1859—1869 збудований Французом Фердинандом Lesseps-ом. Хоч за французкі і єгипетські капітали довершений, служить він нині головню Англіїцям: на 3.400 кораблів, які в 1896. р. его перевалили, було 2.100 англійських. Тягне ся він на 160 км. від Порт Саїд над Середземним морем аж до Суеза над Червоним морем. Широкий на 58—100 м., отже кораблі не можуть минати ся і мусять ожити в стаціях, уміщених на ширині. Се і спивняє рух, але тепер мають розширити его що найменше до 70 м., поглибити з 7,5 на 9 м., а дно і так вже розширене до 37 м., отже кораблі будуть могли виминати ся. Від 1887. р. кораблі осмотрені в рефлектори, що на 2 англійські милі кидають світло, можуть отже і в ночи плисти. Коли всі улущеня прийдуть, то і перестануть подорожні їздити залізницею з Каіра до Суеза, а суезке підприємство, що і так в р. 1896. мало 56 міль. франків барина, буде ще більше заробляти.

Сеї проріз скоротив знаменито дорогу на морю. Із Триесту до Бомбаю пливе корабель 50 днів докола Америки, а через канал лиш днів 15.

Кошти будови і поправи каналу (до 1896. р.) вивесли 535 міль. франків, в тім же році чистий зиск досягав цифри 56 міль. Як великі підприємства — є і се акційне; номінальна вартість одної акції вносить 500 фр., торгова ціна (в 1866. р.) 3.000 фр., а дивіденди в тім-же році виплачувано 100 фр.

5) **Каіро,** найбільше місто африканське, одпо з найкрасніших магомеданського світа. Столиця віцекороля, числять 575.000 жильців, є важною точкою для міжнародної торгівлі, збігають ся там всі артерії довозу до Єгипту і великої часті Африка.

6) **Самарканд,** місто під 39,5° північної ширини і 67° східної довжини в середній Азії, в губернії шерофтанській під генерал-губернатором Туркестану, числять 36.000 мешканців. Старинне се місто заложив у 5-ім століттю арабський шейк в часі походів і назвав его Мароканда, Александер Великий збуриував місто, але его-ж невільник Самарканд відбудував его яко столицю Согдіа. Наткнули ся на се місто і Греки і відси ширили свій вплив на середню Азью. Відтак здобули его Араби; в XIII. ст. знов Дажінгіхан, а Тамерлян вибрав на столицю своєї держави. Яким центром науки і просвіти і оживленої торгівлі було се місто — про се свідчать забитки, будівлі. Згадану через автора будову залізницї докінчено в 1888. р. і так лучить ся Самарканд з містом Михайловком над Каспійським морем, відки винущено шлях в 1880. р.

7) **Гозен** (староєгипетське Козем), край в дольшій Єгипті; номади Гебраїці зайшли тут під проводом Якова. На схід тягнула ся країна до залуу Суез, на південь бігла єї границя півкругом від міста Геліополіс (на північ від иньшого Каіра) до суезкого залуу. На плодovitій землі, зрошуваній Нілем, розмножились Жиди так скоро, що загрожені Єгиптяне розмістили між ними сторожу і військо, давили їх, поки Мойсей не повів своє племя до обіцяної землі.

8) **Тель-Ель-Кебір,** село при шляху з Ізмаїлів до Заказік, близько славного водопровода (Süss-Wasser-Kanal) між Нілем і Червоним морем — памятке битвоу з 13. вересня 1882. р., в котрій мабуть на все пропала самостійність Єгипту. Сю останню пробу освободити ся від європейської саранчі зробив трохи незручно Арабі-паша в користь свого сина Тевфік-паші р. 1879. ісаджений з гідности віцекороля. Великого его діда Мегдмеда Алї, що збурує воював, прислужували Англія, Росія і Австрія покорити ся перед султаном. З того часу почала ся війна вже не збурує в полю, але фінансовими операціями, тоді то Англія закупила від Ізмаїла-паші 177.000 суезких акцій, посилала фінансїстів для санації єгипетських фінансїв, так Англія як Франція обсадила найважніші посади і т. д. і т. д. За часу панованя свого сина станув Арабі-паша на чолі народної партії, прийшло до бомбардації Александрії і до битви в чистім полі — але і ся ребелія і рівночасний бунт Мегдія в Су-

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна
Найславніша програма!
від 1. до 15. серпня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.
1) **Марш.** 2) **Увертура.** 3) **Lisa Schliesser**, тирольська співачка. 4) **Miss Theresitta**, артистка на ливні. 5) **William i Lonny Olszański**, парадоксальні акронати ексцентричні. 6) **Hanny Luxa**, ексцентр. тирольська співачка. 7) Орхестра. 8) **Maria i Carl Ohm**, тресура медведів, псів і коників. 9) Орхестра. Реклямограф. 10) **Trio Goltz**, артисти на ливні на кружляючих гльобах. 11) **Lanzetta**, імітатор Отеро і Фужер. 12) **Nelson Down's**, король монет. 13) **Nadrage**, комічний черевобесідник. 14) **Американський біоскоп.**

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці **High-Life** представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Читайте!

Повне видане Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано семи днями найдешевший збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗИ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витискама, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ривок ч. 10.).

Артистку,

драму в 4 актах **Антон Крушельницького**, можна замовляти у автора: **Коломия, ул. Замкова 15А**, по ціні 2 К.

Читайте!

Найновіший твір Л. Лопатинського „ПРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі співачами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упростіженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

→ Ціна 2 кор. ←

Набути можна у накладчика **С. Горука** у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	ос. б.			посп.	ос. б.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова		6:30	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний		
	6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		2:09	6:43	дв. Підзамче	
	7:45	з Янова		6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича		
	7:40	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина	
	8:00	на дв. головний		2:55	до Лавочного, Хирова, Калуща		
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова		9:00	до Янова		
	8:15	з Сокала, Гали рускої		9:15	до Янова		
1:35	8:30	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		9:50	до Белзця, Сокала, Любачова		
	10:25	з Рипона, Любачова		10:30	до Чернівців, Потутор		
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.		
	1:40	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава		2:40	10:57	дв. гол.	
	1:23	з Янова		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята		
2:20		з Підволочиска, Копичинців на дв. Підз.		2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділю і свята		
2:33		на дв. голов.		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
	3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.		
	4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5 - 30.9)		3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.		
	5:11	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.		3:30	до Рашева, Хирова, Любачова		
	5:35	з Чернівців, Іцкан					
1:45	5:40	з Кракова					
	5:50						
НІЧ							
	6:10	до Станиславова, Жидачева		6:10	до Станиславова, Жидачева		
	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)		12:45	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни		6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни		
		а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно					
	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова		6:35	до Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова		
	7:10	до Сокала і Гали рускої		7:10	до Сокала і Гали рускої		
	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		
	8:25	до Тернопілля		8:25	до Тернопілля		
	9:00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець		9:00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець		
	9:20	дв. Підзамче		9:20	дв. Підзамче		
	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.		10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.		
	10:30	до Іцкан, Чорткова		10:30	до Іцкан, Чорткова		
	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги		11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги		
	11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний		11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний		
	11:32	дв. Підзамче		11:32	дв. Підзамче		
	4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора		
	5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.		

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський рижить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє полсень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

дані спричинили ся до затіснення границь Єгипту. Що здобули попередники — пропало!

⁹⁾ **Хамейн** (Камзін по коптійски пятьдесят) так зветь ся вітер, що з південного заходу дує в Єгипті, а зриває ся в протягу 50-ти днів після весняного зривання і відси його назва. Дує 2—3 дні, в горячий (47-50° С.), сухий, несе з собою пил, притемнює не раз овид і зазирає віддих.

¹⁰⁾ **Заназік** столиця провінції єгипетської Шеркі в дельті Нілю ріки, перехрества стация залізничних шляхів із Каїра, Суеза, Даміетти і Александриї числять до 20.000 мешканців, в там агенція німецького конзульства. Місто звисне з бавовняного промислу, про котрого почин загадує автор, а котрий сьак так від того часу в Єгипті розвиває ся. Біля міста Тель-ель-Баста руїни старинної Пубасті, грецк. Бубастіс.

¹¹⁾ **Ізіс, Озіріс** староегипетскі боги ріки Нілю (Озіріс) і землі над Нілем (Ізіс), бо земля над Нілем є тіло Ізіса, а Ізіс звичана з Озірісом є се земля плододита, скроплена Нілем. Озіріс научив людей уживати плуга і заціпив культуру (науку, право), Ізіс видала людям пшеницю і ячмін.

Під впливом сирійського і асирійського культу сонця Ізіс (богиня місяця) мати-земля представляє творчу силу природи, а Озіріс (бог

сонця) воплочену в землі плододиту силу сонця. Культ сеї божескої пори перейшов до Греків і Римлян із відповідними змінами. Ізіс представляють сидячу без одежі з коровячими рогами на голові, між ними повний місяць, як синка Гороса (Горпократата) держить на колінах і кормить. Північні статуї за впливом александрійсько-римської штуки представляють єї як струнку невісту в гафтованій берегами одежі, з місяцем на голові і рогом обильности у лівій руці — по правім боці стоїть синок і держить палець не устах. Озіріса представляють як мумію з кривим жезлом і бичем у руках, у високій як тіяра короні на голові.

¹²⁾ **Домашна війна американська** тревала від р. 1861. до 1864.

¹³⁾ **Наргілег** особлива, уживана на сході люлька так уряджена, що дим переходить через посудину з водою.

¹⁴⁾ **Сіті** або місто (давня столиця єпископа) або головна дільниця Лондона і Парижа (сіті) а відси і кожного міста.

¹⁵⁾ **Stanley**—Американець в р. 1841. уроджений, вславив ся своїми подорожами по Африці і причинив ся до того, що карта Африки позбула ся точок.

¹⁶⁾ **Улема** (арабске слово) означає ученого в ісламі, в канонічнім праві і правничім знаню.

Стан улемів розпадає ся на інамів сьвященослужителів, муфті правників і кадї судів.

¹⁷⁾ **Август Едвард Маріетте** французкий єгиптолог уроджений 1821. р., відкрив найбільші і найцінніші забитки єгипетської старини.

¹⁸⁾ **Гізе** або Гізе столиця провінції Г. в долині Єгипті, на лівім березі Нілю, становить передмісте Каїра, 12.000 жителів, звисте в музею єгипетських забитків через Ізмаїла пашу заложеного. Хто з Каїра іде оглядати сфінкскі і піраміди, мусить через Гізе переїздити.

¹⁹⁾ **Сезостріс** мітичний король єгипетський.

²⁰⁾ **Александрия** (320.000 мешк.) найважніше місце для старинної і середновоїчної торгівлі, ключ до обороту з Індіями. Від 1870. р. через проріз Суезкий стратила се значіне. Небезпечним соперником є для неї найбільша в сьвіті вуглева стация Порт-Саїд, важна стация каблева і залізнична, і ревизенція над-суезких підприємств (35.000 мешк.). Всі торговельні сьвітові фірми, всі такі фірми транспортів (і австрійський Lloyd) мають тут заступництва і стациї. В р. 1896. задержалось в пристани александрійській 4.300 кораблів.